

# Lisa

Special  
Diagnostiek

In dit nummer leest u over Diagnostiek bij Jarabee. Maak kennis met onder andere de 14-jarige Lisa uit Enschede.

2

Filmpje: systeemgericht werken kort en bondig uitgelegd

4

Infantcentrum: experts voor kinderen van 0-6 jaar

6

Diagnostiek: inzicht in wat er nodig is

nr 5 | zomer 2015

  
**Jarabee**  
versterkt

# SYSTEEMGERICHT WERKEN

## Systemgericht werken binnen Jarabee:

In de jeugdzorg een ingeburgerde term en binnen Jarabee onderdeel van ons DNA. Maar soms is het moeilijk duidelijk te maken wat systeemgericht werken inhoudt. Deze korte en krachtige explanimatie is een handig hulpmiddel om de essentie van systeemgericht werken uit te leggen.



filmpje!

[www.jarabee.nl/systemgericht](http://www.jarabee.nl/systemgericht)

Bekijk het filmpje op:  
[www.jarabee.nl/systemgericht](http://www.jarabee.nl/systemgericht)  
of scan deze code:



## Het multidisciplinaire diagnostiekteam bestaat uit:

- Fysiotherapeut
- Paramedisch consultant
- Gz-psycholoog
- Gedragswetenschapper
- Logopedist
- Psychodiagnostisch medewerker
- Kinderarts
- Medewerker observatiediagnostiek
- Pedagogisch medewerker



## VERDER IN DIT NUMMER

Infantcentrum: verwijscriteria 0-6 jaar	5
Diagnostiek bij complexe problematiek	8
De Mercier: observatie bij verblijf	10
Maak kennis met onze relatiemanagers	12

# Inleiding

De ontwikkeling van een kind of jongere kan om verschillende redenen stagneren of ernstig in het gedrang komen. Dit kan te maken hebben met factoren in aanleg van het kind maar juist ook met factoren in de omgeving. Het is niet altijd duidelijk wat er aan de hand is en welke hulp passend is. Het vormen van een goed en zo volledig mogelijk beeld van het kind of jongere en de omgeving (gezin, school etc.) is een voorwaarde om gericht advies en/of hulp op maat te kunnen bieden.

Diagnostiek binnen Jarabee onderscheidt zich door een integrale en systemische benadering. Bekijk het filmpje 'systeemgericht werken kort en bondig uitgelegd' voor een uitleg hierover. Het kind wordt altijd gezien als een onderdeel van een groter geheel (het (gezins)systeem). Dit heeft meerwaarde omdat niet alleen diagnostische verklaringen veelal in de relationele context zitten, maar juist ook de oplossingsrichtingen. Het onderzoek naar het gehele (gezins)systeem vindt daarom in eerste instantie plaats in de leefomgeving van en samen met het kind of de jongere en het gezin.

Jarabee pakt elk vraagstuk aan en is daarbij in staat om bij complexe diagnostische vraagstukken te werken vanuit het principe van **eigen kracht**, regie bij de cliënt en het versterken van het netwerk. Jarabee heeft altijd oog voor de veiligheid van het kind en het gezin en is specialist om daar specifiek diagnostiek op te verrichten. Hoe moeilijk dit soms ook is, het vinden van de kern van het probleem zal bijdragen aan een oplossingsrichting met perspectief, waarin de ontwikkeling van het kind zo optimaal mogelijk kan verlopen en het gezin weer op weg geholpen wordt in het versterken van hun eigen kracht.

In dit magazine leest u over Stef, Pim, Lisa en Klaas. Alle vier bij Jarabee aangemeld voor diagnostiek, met allemaal een andere vorm.

Ruud Brinkman  
*Manager Jarabee*

'We hanteren het principe van **de eigen kracht**, leggen de regie bij de cliënt en versterken het **netwerk** met oog voor de veiligheid'



# Experts voor kinderen van 0-6 jaar

## Infantcentrum Twente

Bij het Infantcentrum wordt Stef aangemeld: Stef is 2,5 jaar oud. Zijn ouders zijn doorverwezen door het kinderdagverblijf en een audiologisch centrum (Pento) vanwege het uitblijven van zijn taalontwikkeling. Men vermoedt namelijk dat er meer speelt dan alleen een taalprobleem.

Om bij Stef een juiste diagnose te stellen, start een mentor met het observeren van verschillende situaties in zijn leven. De mentor observeert op de crèche, maar ook thuis middels een filmopname. Hierdoor krijgen we een beeld van de omgeving waarin Stef opgroeit en de interactie tussen Stef en zijn ouders. Het beeldmateriaal wordt met collega's van Karakter

en Jarabee gedeeld. Zo wordt zijn opname voorbereid door verschillende specialisten en zorgen we er samen voor dat Stef optimaal geholpen wordt.

Op de 3,5 dag dat Stef naar het Infantcentrum gaat krijgen we nog een beter beeld van hem. Een multidisciplinair team kijkt onder andere naar het algemene beeld van Stef en zijn motorische en cognitieve ontwikkeling. Maar ook wordt gekeken naar de manier waarop hij contact legt met volwassenen en kinderen.

Na vier weken worden de eerste bevindingen met de ouders gedeeld. Na 11 weken krijgt Stef de diagnose autisme met een licht verstandelijke beperking. Stefs ouders hebben nu duidelijkheid over wat er met hem aan de hand is. Wij geven het advies om Stef aan te melden bij een kinderdagcentrum (medisch kinderdagverblijf), waar hij, maar ook zijn ouders goede begeleiding en een behandeling krijgen om zijn ontwikkeling zo goed mogelijk te stimuleren.



### Vragen / consultatie

Heeft u vragen over (een aanmelding van) een jong kind, neem dan contact op met het Infantcentrum Twente, telefoon 074 - 25 618 22 of [infantcentrumtwente@jarabee.nl](mailto:infantcentrumtwente@jarabee.nl)

# infant centrumtwente

Het Infanticentrum Twente is een uniek **multidisciplinair expertisecentrum** waar Jarabee (jeugdzorg) en Karakter (kinder- en jeugdpsychiatrie) nauw samenwerken. Het Infanticentrum is gespecialiseerd in onderzoek en behandeling van baby's, peuters en kleuters van 0 tot 6 jaar met een ernstig verstoorde ontwikkeling op het gebied van functioneren, gedrag en interactie.

## Verwijscriteria

**U kunt een kind van 0 tot 6 jaar verwijzen als er sprake is van:**

- Een afwijkende ontwikkeling, bijvoorbeeld op het terrein van spraak of spel.
- Gedrags- en interactieproblemen, zoals moeite met hechten.
- Vermoeden van psychiatrische problemen, zoals Autisme Spectrum Stoornissen of ADHD.
- Daarnaast kan primaire psychiatrische problematiek bij de ouder reden zijn voor verwijzing, als daarbij zorgen over de ontwikkeling van het kind zijn.
- Contra-indicatie is een zeer sterk vermoeden van een ernstige verstandelijke beperking.



# Diagnostiek in eigen omgeving

Ambulant enkelvoudig

Pim is een jongen van 6 jaar en zit in groep twee van de basisschool. Pim gaat met plezier naar school, maar heeft moeite zich staande te houden in de klas. Hij is dromerig en de leerkracht moet instructies vaak voor hem herhalen. Samenspelen is lastig. Hij kan zich moeilijk verplaatsen in anderen en hij overziet (sociale) situaties vaak niet.

'Uit de **onderzoekresultaten** is duidelijk geworden waar de **sterke** en **zwakke** kanten liggen van Pim'

Soms is niet duidelijk wat er aan de hand is en welke hulp past bij de jeugdige (0-27 jaar) en/of bij het gezin. **Ambulant enkelvoudige diagnostiek** levert zicht op de aard en de mogelijke verklaringen voor het ervaren probleemgedrag van kinderen/jeugdigen of jongvolwassenen. Hiermee versterken we de eigen kracht van de jeugdige en formuleren we waar nodig aangrijpingspunten voor hulp.

Binnen Jarabee vinden we het heel belangrijk dat ouders en kind nauw betrokken worden bij het hele onderzoekstraject. Op die manier delen we de ideeën en bevindingen van beide kanten met elkaar en blijft het een gezamenlijk traject. Het helpt ouders om de conclusies en adviezen naar aanleiding van het onderzoek te begrijpen.

Vaak heeft Pim moeite met overgangsmomenten. Als ouders hem 's avonds naar bed willen brengen, gaat hij heel hard gillen. Het gezin woont in een kleine, gehorige rijtjeswoning en de burens hebben al herhaaldelijk geklaagd. Ouders zitten met de handen in het haar. Ze hebben de wijkcoach ingeschakeld. Deze heeft Pim aangemeld voor onderzoek bij Jarabee.

Na een aantal onderzoeken wordt al snel duidelijk dat er, naast opvoedproblemen en kwetsbaarheden in leren, vermoedens van een autisme spectrum stoornis zijn. We kijken mee in de thuissituatie en op school (observatie-

diagnostiek). Door spelobservatie (samen met Pim een spel doen) bekijken we hoe Pim reageert in verschillende situaties.

Misschien kunnen we het gedrag van Pim een naam geven, maar veel belangrijker is het om zijn ouders en zijn leerkracht handelingsadviezen te geven. Zo voelen ouders en leerkracht zich gesterkt in hoe ze zijn gedrag kunnen begrijpen en met Pim om kunnen gaan. Uit de onderzoekresultaten wordt duidelijk waar de sterke en zwakke kanten liggen van Pim. Hierdoor hebben ouders en de leerkracht meer inzicht in wat er van Pim verwacht kan worden en wat niet.

# Complexe problematiek bekeken vanuit verschillende invalshoeken

## Ambulant systeemgericht

Lisa is 14 jaar wil zelf bepalen of ze uit gaat en tot hoe laat. Samen met nieuwe uitgaansvrienden probeert ze alcohol en drugs en komt in aanraking met loverboys. Het gevolg is onder ander dat ze 's morgens te laat op school komt en zich niet meer goed kan concentreren in de klas.

**E**r ontstaan forse ruzies thuis en haar ouders raken de grip op haar kwijt. Moeder zelf is ook niet stabiel (onder andere door gebeurtenissen in het verleden), kan de situatie niet aan en doet een zelfmoordpoging. Via de wijkcoach wordt een crisisplaatsing voor Lisa geregeld op de Mercier (24-uurs verblijf). Tijdens het verblijf komt naar voren dat Lisa automutileert (krassen op haar armen en benen).

Door te kijken naar verschillende kind- en systeemfactoren komen we erachter dat ouders

onderling problemen in hun relatie ervaren. Zelfs zo erg dat er regelmatig huiselijk geweld plaatsvindt en vader af en toe elders woont. Moeder staat dan alleen voor de opvoeding en probeert het Lisa naar de zin te maken. Wanneer vader wel in huis woont, bepaalt hij de regels en regeert met harde hand. Ouders houden heel veel van hun enige dochter maar zien dat Lisa zich niks meer van hun aantrekt en soms zelfs een nacht wegblijft zonder bericht.

Doordat Lisa op de Mercier woont, krijgen ouders

### Stappen in het diagnostiek proces:

**Na aanmelding door een erkende verwijzer worden de volgende stappen doorlopen:**

Stap 1. Gezamenlijke inventarisatie van de onderzoeksvraag.

Stap 2. Diagnostisch onderzoek op maat.

Stap 3. Afsluitend advies gesprek. In dit gesprek ontvangen cliënt, ouders en verwijzer een diagnostisch rapport. In het rapport worden de onderzoeksvragen beantwoord en staat een beschrijving van het doorlopen proces. Maar bovenal worden ook duidelijke handelingsadviezen gegeven en mogelijk advies voor aanvullende onderzoeken voor ouders en omgeving.





### **Ambulant systeemgerichte diagnostiek**

is er voor jeugdigen van 0 – 18 jaar en hun ouders/gezin, waarbij sprake is van complexe problematiek. Het is niet duidelijk wat er aan de hand is en welke hulp past bij de jeugdige en/of bij het gezin. Gezien de aard van de complexiteit en de ervaren problemen, wordt er gekeken naar verklarende kind- en systeemfactoren.

Benieuwd wat dit inhoudt? Bekijk het filmpje op [www.jarabee.nl/](http://www.jarabee.nl/) systeemgericht

en Lisa tijdelijk rust. Met de systeemgerichte benadering wordt duidelijk dat ouders erg bezorgd zijn maar dat het voor Lisa ook verwarrend moet zijn dat vader en moeder soms samen wonen en soms apart, met daarbij wisselende regels. Beeldend –met de methode Een Taal Erbij- laten we ouders en Lisa zien hoe ze met elkaar omgaan en welke gevolgen dit heeft. Het is normaal dat Lisa haar eigen gang wil gaan, maar heeft daarbij nog sturing en stabiliteit nodig.

Wij adviseren en helpen ouders om hulp te zoeken bij de beperkingen die ze zelf ervaren in hun rol als opvoeder. Lisa krijgt binnen Jarabee een individuele behandeling (cognitieve gedragstherapie) waarin ze leert om zelf goede keuzes te maken. Ze ontvangt ook een andere behandeling (EMDR) waardoor de gevolgen van de traumatische ervaring verdwijnen. Na het wonen op de Mercier gaat Lisa weer thuis wonen en ontvangen zij en haar ouders passende hulp bij de opvoeding.

### **Diagnostiek bij Lisa**

Tijdens het traject zijn er observaties gedaan op alle leefgebieden waar Lisa zich in begeeft en is er psychologisch onderzoek verricht bij Lisa. Maar bovenal is systeemdiagnostiek ingezet om de belemmerende en beschermende interactiepatronen tussen ouder en kind in kaart te brengen.

### **Inzicht in de omgeving van Lisa: spoken in de kinderkamer**

Ouders hebben zelf ook een geschiedenis die ze onbewust mee nemen in hun ouderschap. In een gezinsanamnese vertellen ouders hoe ze zelf zijn opgegroeid.

Klaas, 15 jaar oud, en zijn gescheiden ouders zitten al jaren in hetzelfde schuitje. Vader en moeder proberen hem naar school te krijgen, maar het lukt niet. Hij komt amper het huis nog uit en zit de hele dag te gamen.

# Diagnostiek en observatie

## 24-uurs verblijf



**M**oeder geeft aan dat elk verzoek van haar tot ruzie leidt. Van het verzoek om op te staan tot de vraag of hij de hond uit wil laten, op alles krijgt ze commentaar. De ruzies nemen de laatste tijd zo toe, dat het voor iedereen thuis niet meer houdbaar is.

Op de Mercier vertelt Klaas dat hij eigenlijk heel boos is dat vader een nieuwe vriendin heeft en dat zij haar kinderen voortrekt boven hem. Ze pikt zijn vader in en haar kinderen zijn stom.

Doordat Klaas een tijd op de groep verblijft ontstaat er inzicht in hoe hij zich ontwikkelt en hoe hij omgaat met

‘**Samen** met Klaas en beide ouders wordt een **plan opgesteld** hoe gewerkt kan worden aan dit probleem’



# gaan hand in hand

problemen. Door de combinatie van observatie en diagnostiek (bij Klaas en de thuissituatie) wordt duidelijk hoe het probleem van Klaas en zijn gezin begrepen kan worden. Samen met Klaas en beide ouders wordt een plan opgesteld hoe gewerkt kan worden aan dit probleem. Door te kijken naar welke factoren een rol spelen (belemmerende factoren en sterke kanten) helpen we ouders en Klaas inzicht te krijgen in de problemen en weer in hun eigen kracht te komen.

In overleg gaat Klaas vanuit de Mercier naar een behandelgroep waar hij en zijn ouders onder andere geholpen worden met het opbouwen van de gang naar school. Klaas komt daarna zo snel mogelijk weer thuis wonen.

## **Diagnostiek bij verblijf**

Jarabee doet er alles aan om uithuisplaatsing te voorkomen of een tijdelijke uithuisplaatsing juist zo kort mogelijk te houden. Maar soms kan het voor ouders én kind of jongere helpend zijn om een tijdje weg te zijn uit de thuisomgeving. De 24-uurs crisisgroep de Mercier kan dan een uitkomst zijn. Op de Mercier leert het kind of de jongere zich beter te uiten en om te gaan met lastige en stressvolle situaties.

# Maak kennis met

## Jeroen en Rita

### Relatiemanagers bij Jarabee

Sinds 2015 staat het zorglandschap - en daarmee de jeugdzorg - behoorlijk op z'n kop. De formele transitie heeft per 1 januari 2015 plaatsgevonden en de transformatie is in volle gang. Er ontstaan nieuwe vormen van samenwerkingsnetwerken en er zijn nieuwe slimme, innovatieve oplossingen nodig. Als relatiemanagers van Jarabee willen wij deze ontwikkelingen mee vorm geven. Ons werk als relatiemanagers kent twee belangrijke aandachtsgebieden:



#### Bestaande processen verbeteren

Als er in de bestaande samenwerking met Jarabee zaken zijn die beter, anders, sneller kunnen, zijn wij uw aanspreekpunt. Met u denken we na over verbeteren van processen waar u en uw cliënten van profiteren.



#### Samen innoveren

Daarnaast zijn wij het aanspreekpunt voor gemeenten, wijkregisseurs, verwijzers en collega-zorgorganisaties die werk willen maken van de transformatie en op zoek zijn naar nieuwe concepten die de zorg beter en effectiever maken.

#### Contact

Merkt u dat er in uw samenwerking met Jarabee verbetering mogelijk is? Ziet u mogelijkheden tot innovatie? Of kent u onze organisatie nog niet en wilt u graag eens met ons kennis maken? Dan nodigen wij u graag uit of komen we bij u langs.



#### Jeroen ter Beke

☎ 06-53540323  
✉ jtbeke@jarabee.nl  
🐦 @jterbeke



#### Rita Harmelink

☎ 06-10403762  
✉ rharmelink@jarabee.nl  
🐦 @harmelink\_rita